

Latweefchu Awises.

Nr. 8.

Zettortdeena 19. Webruari.

1859.

Uwischu-sinnas.

Moldawa un Walakaja. Awises taggad isskahsta ka Walakajas landagå to Kon su, to Moldawas jauno Leelkungu, weenä prahtha un weenä balsi aizinajuschi par sawu waldineku un kahds leels preeks wisseem laudim bijis, ka nu schahs abbas pec Turkusemmes peederrigas semmites buhschoht appaksch weena waldineeka faweenotas un ka nu tur buhschoht labbaka waldishana, ka deemschehl lihds schim tur bijis. Laudis gawilejuschi, pilfatu ar swazehm un lampahm puschklojuschi un tam aizinatam jaunam waldineekam wissadu gohdu parahdijuschi. Ta scheem gan preeks bijis. Bet nu warrbuht nahks tahs behdas pakka, jo Turku Keisers, appaksch kurra schihs semmes stahw, no tam itt neko ne gribb sannaht, ka abbas semmes no weena Leelkunga taptu walditas, to Kon su ne gribb apstiprinaht par abbu semmu waldineku un fakka, lai ka lihds schim bijis, aizina Moldawa sawu un Walakaja atkal sawu Leelkungu. Tapehz Turku Keisers rakstijis us Kreewi, Sprantschu un Eistreikeru Keiseru, us Calenderu Kehnineni un Bruhschu un Sardinjeru Kehnianu, teizis ka to ne warroht wehleht, jo kad 1856 gad. Parisé meeru faderrejuschi, tad effoht gan nospreeduksi, lai Moldaweefchi un Walakajeefchi fewim eerikte jaunu un labbaku waldishanu, bet ne effoht nospreests, ka abbas semmes taptu faweenotas. Kad nu schihs semmites taggad arri stahwoht appaksch scho leelu walstu usskattifchanas un sinnafchanas, tad Turku Keisers luhds, lai wissi 7. — Kreewi, Sprantschi, Eistreikeri, Calenderi, Bruhschu, Turki un Sardinjeri, atkal fuhtoht (kad 1856 gadda) sawus weetneekus us Parisi un lai tad tur nospreeshoht, ka Walakaja un Moldawa ne warroht buht appaksch weena waldineeka. Wissi schee augstee waldineeki

scho luhgschanu peenehmuschi un schis deenäs sanahks tee weetneeki Parisé. Bet gruhti ar to gan ees. Jo Eistreikeris, Calenderis un Turks nebuht ne gribb wehleht, ka Moldawa un Walakaja tohp faweenotas, Spranzis un Sardinjeris turprettim to gribb ar makti, — tad nu redsehs kas buhs. Eistreikeris, labbi sinnadams, kahds eenaida prahts Napoleonam prett winnu, ka Spranzis un Sardinjeris par Eistreikereem suhdahs, ka schee Italeeschus par dauds apspeeshoht un ka Napoleons to strihdi par Italiu tad arri labprahrt gribb likt isteefahrt Parisé no teem 7 waldineku weetneekem, — nu fakka, ka us Parisi gan suhlischoht sawu weetneeku, lai teesa un spreesch par to Moldawas un Walakajas leetu, bet ne wehleschoht, ka tee arri teesa un spreesch par Eistreikereem un Italiu, jo Lombardijs Italijs peederroht Eistreikereem un tur winsch warroht darriht un waldiht ka pats sinnadams, un zitteem par to nekahda sinnafhana ne effoht.

Parise. To 7 waldineku weetneeki Parisé jaw sanahkuschi un effoht norunnajuschi sawu darbu eefahkt 21ma Webruari. Lai Deews dohd, ka teem isdohtohs meeru pasargah, jo wissa pafaule bihstahs, ka leels karssch scho pawaffar ne iszestahs, tamdehlt ka ta rahdahs, ka Sardinjeris un Napoleons karru gribboht un gribboht. Jo jebchu Napoleon gan fakka, ka meeru labprahrt gribboht, tad tomehr jo deenas ar jo leelu steigshanan itt wissas karra leetas pa juhru un semmi leek wehl fataisicht leelas magashnes ar prowjanti peebahst, pulks sirgu virkt un karra-spelku no Allschires Awrikä pahrzelt us Sprantschu semmi, itt ka us karru, kas nupat fahlfees. Tapat arri darra Sardinjeris — un tapehz tapat arri jadarra Eistreikerim woi gribb, woi ne gribb. Tas pats irr Calanté, jo neweens ihsti ne sinn teilt us karru semmi Napoleonas spels gah-

sifees, woi us Italiu, jeb us Wahzemmi, jeb zittur. Jstu wainu naw, kamdeht farsh buhtu jafahl, — buhtu itt par nepateesu. Kamdeht tee zitti waldeeneet par to launodamees, weens ohez ohtra fahk isteikt, ka farru ne gribboht, un ne wehleschoht bes wainas farru fahkt. Arri usrunna Eistreikerus, lai Italeeschus meerina. Nu warr zerreht, ka klausihes un darbofees meeru pafargaht, tomehr wissi bailigi, ka nedohmajoht ahtri schur jeb tur farra ugguns ne isspruhk.

Wehl waina, no ka nemeers warretu zeltees, irr fchi, ka Italia Pahwesta semme tik aplam tohp waldita un tur tik neflausigi laudis, ka nu jaw dauds gaddi Sprantschu farra-spehks stahw Nohma s pilfata un atkal Eistreikeru farra-spehks stahw tais zittas Pahwesta semmes, jo Pahwests pats ne spehj laudis sawaldiht ar faweeem saldateem. Zaur to, ka tai semmitu nu treiju walstu saldati, un Sprantschi ar Eistreikereem ne irr labbi draugi, bet weens ohtru nihd, tur allach ir libbeles. Kamdeht nu zitti waldeeneet meeru gribbedami pafargaht prassa, lai Eistreikeru un ir Sprantschu farra-spehks iseet ahra, un lai Pahwests labbaku waldischann eetaifa. Bet tas scheem ne patihk; abbi labyracht gribb fawu rohku turreht pahr Italiu un tur par pa-wehletajeem buht, — un ta tad wehl ne warr finnaht kas buhs, ka ees. Tik to sinnam teikt, ka Awises tikkai farra walloda palaista. S—z.

Kursemme. Ruzzawa. Deewas gahda par atstahtem un bahrineem, to skaidri redsam pee muhsu behdigeem Pahpeneekem, kas no dauds weetahm dahwanas dabbu. Tas Klaipedas kohpmanna fung^s), kam nelaimigais fuggis peederreja, Pahpes juhmalneekus apmekleja un muhsu 3 no-flihuschu sveiju peederrigeem 82 rubl. f. isdallijs, tad wehl 100 rubl. f. us Nihzi Wirdseneekeem aissuhtija. Schis Klaipedas fungs mums wehl ta stahstija: Isgahjuschha neddelä (prohti tai 22trå Janvari) starp zitteem flihkonu lihkeem weenu par fugga kapteina lihki turrejam. Kapteina atraitne

^{*)} Schim pascham kohmannim isgahjuschha wassara zits fuggis us Widdus-juhru, Gibraltares schauru juheras-zellä, pohtia gabjis, zaur to, ka zits fuggis tam wirsu usfrehjis. Jilwelli wissi tappuschi isglahbi.

bij laimiga, fawa laulata drauga meefas atraddusen un taisijahs to gohdam paglabbaht. Sahrks tapp gahdahts, un lihki, kas ilgi uhdeni gulleddams lohti bij pahrwehrtes, eeksh ta guldinahts. T gaddahs, ka kahds matrohfs behru nammä cenah^t (Schis arridsan apraudaja brahli, kas us fadrag gato fuggi par matrohfs deeneja un, ka zitti wissi fawu nahwi aufstös wilnös atradde). Tikko istabi apskattijees, winsch eerauga drehbes, kas us frehflu nolikas, un eesauzahs: „Tahs irr manne brahla bikses!“ Behreneeki gan teiz, ka tas un warroht buht; jo tee effoht tahs kapteina lihkim no gehrbuschi, un drehbes jaw arridsan warroht gad ditees weenadas. Matrohfs nu fakka, ka winn brahlim kreifas kahjas leelä, rehte waijagoht buhi lai to raugoht. Nu melke scho sihni un useel. Te nu nabbagia atraitnei jadohd prohjam nelaiki ko par fawu laulatu draugu bij turrejufe. Tomeh paldees Deewam! ilgi ne bij, tad atnahze no Le pajas ar telegramu finna, ka tur juhmallä lihki ismests, kam gredzens us pirksta un gredsenä ti bohlstabi C. H. L., un sekke tas wahrs „Lillje eefchuhts. Tas bij tas ihstais kapteine! Winn atraitne, ar ko 9 gaddus laulibä bij fadsihwojia nu steidsahs sahru us Leepaju aisswest, ka tur mihi nelaiki warretu us kappa weetu guldinaht. To notikke tai 26tä Janvara deenä. Schim brihschanzik man sinnams, bes kapteina un stuhmannia, fuggineeki un 2 no winnu glahbejem atrasti, un semmes klehpi guldinati.

Chr. S—g.

Kursemme. 12tä Dezemberi 1858 nodeed Alisdirres muishas bruhfs (vee Kandawas). Usguns no eefala rijahm zehlupees; dohma, ka krahi buhs pahrkurrinata bijusi. — 28tä Dezemberi nodeed Peter ta hles Daibju fainneekam (Ritter schaptē) istaba. 18tä Janvarsi aissagahje tam vi scham fainneekam ar ugguni gohwu statti, klehti un bandineeku statti. No kam ugguni zehlupee tas naw sinnams. Dohma, ka buhshoht kahd besdeewigs zilweks peelaidis. — Janvara mehni scha eesahkumä 2 Alisdirreeku fainneeki ar labbibi us Nihgu brauze. Us ledaina leelzetta fahk wenam ratti flihdeht, eeswesch wissu wesumu grahn

un fainneeku noſſit. kas jauns un ſtiprs wihrs bijis. — 22trā Janvari Degahles Rahtinu fainneeks (Ritterschaptē) us jakti iſeet un wairs mahjās ne pahnahk. Trefchā deenā atrohn winnu us klajuma nomirruſchu. Plinle naw ne zik tahlū nohſt bijuſi un noschauts ſakkis us mugguru uſfeets. Nekahda redſama waina naw pee meejas atraſta.

Kreewusemme. Rostowes pilſehſtē pee Dones uppes. Isgahjuſcha gadda beigās bij ne ween pee mums breenmiga wehtra, kas leelu ſkahdi, breenmas un bailes padarrija, bet arri tur dſillā Kreewusemmē leela auka plohſijahs. Winna no plehſch jumtuſ, lattes, ſkurſtenus, ſchohgus, wahrtus un baſnizas tohrneem dſeljes kruſtuſ falohzija. Taganrogē, pee Melnas juhras, wehtra 80 kuggeem enkuſus un kehdes pahrahwe un juhrā eedſinne. Bet par laimi palikkē kuggi kahdu werſti no mallas ſtahwoht, wiffapkahrt no beſa ledduſ apnemti. Kugginekeem bij par 10 tuhfſt. rubl. ſkahdes padarrihts.

No Oktas pilſata. 19tā Auguſta m. 1858 uſprahge gaſi leeli pulwera pabriki. Taggad no ihpaſhas kummiſſioneſ ſchi nelaime ſkaidraki iſmekleta un nu irr ſinnams, ka 4 ehkas zaur to no pohtitas, 2 tuhfſt. 330 pohti pulwera ſadegguſchi, 45 zilweki nomirruſchi un 40 ſtipri eewainoti tappuſchi. No kam ſchi nelaime zehluſees, to ihſti ne finn.

Par Krohna laudim. Par wiffu Ciropas Kreewusemmī (bes Pinnu ſemmes un Pohleem) bij 1856tā gaddā 18 milj. 7 tuhfſt. 539 Krohna laudis. Pee ſcheem wehl jaapeefkaitā 376 tuhfſt. 786 ſemneeki, kas no ſwefchahm ſemmehm atnahkuſchi un Kreewusemmē nomettuſches dſihwoht, un 52 tuhfſt. 504 Schihdi, kas arri ar ſemmes kohpſcha-nu darbojahs. 1856tā gaddā bij Krohna laudis: Widſemmē 53 tuhfſt. 651 wihr. un 59 tuhfſt. 908 feewiſch.; kohpā 113 tuhfſt. 559 dwehſeles. Kurſemmē 70 tuhfſt. 92 wihrifchli un 79 tuhfſt. 211 feewiſchli; kohpā 149 tuhfſt. 303 dwehſeles. Iggauņos 2 tuhfſt. 318 wihrifch. 2 tuhfſt. 555 feew.; kohpā 4 tuhfſt. 873 dwehſeles.

Kreewusemme. Krohna meschi. Ier iſ-mehrohts, ka par missu Kreewusemmī (bes Pohlu ſemmes un Pinneem) 21 tuhfſt. un 5 ſimts □juhdſes Krohna meschu irr. Kurſemmē irr 417 tuhfſt. 865 deſſetines jeb 1 milj. 253 tuhfſt, 595 puhr-a-wetas Krohna mescha; Widſemmē irr 204 tuhfſt. 935 deſſetines jeb 614 tuhfſt. 805 puhr-a-wetas Krohna mescha.

Italia. Zik taht jel muhſu mihi tautas behrni plattā paſaulē jaw iſkaifti! Aispehrnajā gaddā biju Italias ſemmē, un ka jau wiffi reiſneeki eet. us to ſtaiftu, wiffā paſaulē paſiſtamu jauku fallu, ko par „Isolabella“ ſauz, un kas atrohdahs tā ſeelā eſarā ne zik tahl no Mailantes pilſatas, tā arri atraddu tur dahrneeku, gohda wihr, kas man itt mihligi wiffas leetas tur rahdija un Spran-tſchu wallodā iſtahſtija. Jan pee winna walodas uomannija, ka wiſch nei Italias, nei Spran-tſchu ſemmes behrns bija; bet ka wiſch Latveetis eſſoht, man ne dohmaht prahā ne nahze! Schehl man irr, ka to tuhdaſ turpat ne dabbuju ſinnaht. Winnam eſſoht leels preeks, ja ar kahdu zilweku dabbujoht ſarunnatees ſawā mihla tehwu wallodā, un man, pateesi! wiſch man tobrihd wairak buhtu eepreezinajis un pameelojis ar Latveetſchu wahrdi-neem, ne ar wiſeem ſaweeem dahrſa jaukumeem!

G—n.

Amerika. Aitaſ ſallas melnu Keiferu Sulkuwe dumpineeki uſwinnejuſchi un ſchiſ Deewam pateizis, ka uſ ſwefchahm walſts kuggi behgdams iſglahbees. Seewur un behrnuſ gan eſſoht iſglahbis, bet no ſawas ſakrahtas leelas mantas un naudas ta leelaka puſſe eſſoht palikkuf eenaidneeku rohkās.

Eulante. Ne ween tahtas leelas laiwaſ eſſoht iſgudrojuſchi, ar kurrahm appaſch uhdena warroht braukt un tā ſlepstu peebraukuſchi pee ee-naidneeka kugga to maitaht, bet arri tahtu ſee-lu-gabba lu, ar kurru 1 juhdſi tahtu warroht ſchaut, un atkal Mortona kapteine iſgudrojis tahtas plintes-lohdes, kas ſpizzas un lohdes eekſchā irr glahſes blaſchkit ar woſworu un tahtahm leetahm, kas eedeggahs tā ka lohde iſſchauta kur peſſittahs. Lad lohde ſprahgt puſchu, un

ugguns nu eededsina to leetu un weetu, kur ta ee-speedusees! Lai nu taifa karri! S—z.

Derrigi padohmi.

Bar pohtsarrineem nemm tik pehrnajâ gaddâ augusches jaunus sarrus, kam tahs azzinas, jeb tee pumpuri beesi kohpâ atrohdahs, — teem waijaga buht labbi isauguscheem, ne wiss ar pasallu miu wehl, bet wissapfahrt bruhneem un eekchpussè labbi balteem. Tee janemm no wesseleem un augligeem kohkeem no deenas pusses un, ja warrbuht no pascha kohka wirsgalla. Schohs sarrinus wissu labbaki glabba, kad tohs dahrssâ eekch semmes eerohk, jeb arri pagrabbâ drehgnâs fmitlis eeleek. Webruara mehnesi warr nogreest.

Dahrssneekem. No pelneem, kaut kah-deem, pahrlieku leels labbums wisseem dahrssâ jeb auglu-kohkeem nahk. Ja winnu fehklites eemehr-zeesi uhdenni un pehz ar pelneem fajauksi, tad semmê eesichti, tee ahtraki dihgs, un nei tahrpi, nei zitti kustoni tohs ne aiskahrs. Bezzös dahrssös, kur kohki beesi kohpâ stahw, kâ meschâ, irr labbi pa-waffaras laikâ pelnus kaisiht, ihpaschi kur drehgna semme. — Kad wezzeem kohkeem ferde istrappejußi, tad fajauz uhdenni pelnus ar mahleem un kahleem kâ beeu putru, un pildi ar teem wissus zaurumus, tad tam kohkam ta wezza waina ne paliks wairs leelaka. Kad seemâ atkal nolihst, tad apbahysti tawus kohzianus,zik warredams, ar pelneem; ta tu tohs isglahbxi. Ja sawus kohkus gribbi stipri-naht, tad apkaisi teem wissapfahrt pelnus semmes wirfû, jeb arri eedurri ar meetu ne zik tahl no pascha kohka zaurumus semmê, eeleez ikkatrâ zaurumâ kahdu labbu fauju pelnu, un usleij teem pa brihscham uhdenni. Jo drehgna semme, kurrâ tee kohki stahw, jo leels labbums teem no pelneem buhs; faufâ semmê pelni naw tik derrigi. C—n.

Tâ eet!

„Kad seemâ ihfas deenas,
„Kad seemâ falst un sneeg,
„Tad floblas zetta tahlums
„Man rahdahs ohtru-teef.

„Kad atnahks pawaffara,
„Un garras deenas buhs,
„Tad filtâ faulé ffreeschu
„Us floblu tezzinus!“

Nu pawaffara klahu,
Warr filtâ faulé eet.
Nu zitti zelli mihi,
Pehz zuhkahm Anfim ffreet.

Un Anfis mulkis paleek.
Kam irr ta waina ween?
„Ka seemâ ihfas deenas,
„Un waffra zuhkas ffreen!“ —v—

Sluddinashanas.

Grusdschu un Jaunas Schagarres muishas waldi schana Kaunas Gubernementi un Schanku aprinksi leelamu darriht, ka no fchi 1859ta gadda Jurgeen warr dabbuht us arrenti pec fchihs muishas peederrigai mahjas un masas muishas. Kas tahdas us arrent gribb nemt, teek aizinati, lai no fchi gadda 10ta Webruara deenas us preefschu pec Grusdschu muishas waldishanas aisbrauktu, kur minneem darrihs simamu, i tahdas mahjas un masas muishas us arrenti isdohd.

Muichas waldishana.

Labs kallejs no nahfameem Jurgeem warr labbi weetu dabbuht Kaiwes muishâ, 12 werstes no Tukumas.

Zeenigus chrgelu (Positiv) mihiotajus, kam patistoh preefsch floblas jeb pascha waijadstbas no wiffada leelu ma un gresiuma, masas chrgelis astelleht, pasenimig luhdsu, pec mannim to isdariht. Arri no fids wiffen apfoblu, pehz lehtako tirgu un ihfakâ laikâ, pataisicht.

A. Breed.

Ugahles vagasta flobmeisters un chrgelu taisitatis.

Jelgawa, Kattolu eelâ pec wahrteem tai jaunâ satâ bohte, kur fakkis usmablebts us wahrteem, war dabbuht virst par lehtako tirgu wiffadas sortes wizes, wiyna un rumma.

E. J. Jakobsohns.

Pee Kuldiga topp weenas leelas mahja no 113 puhr-a-weetahm, ihpaschi wehl gannibas libds 12to Juni 1859ta gaddâ pahrdohas. Tuvala finnas par to isdohd Kuldiga, tas aprinka-teefas ffrihweris

Hank e.

Awischu

Basnizas

Nr. 8.

peeliffums.

finnas.

1859.

Jaunas finnas.

Widsemmes Wahzu Awises raksta, ka tai 27tā Janvari Jaumpils atlaists mahzitajs un prahwests Eduards Fehre, 59 gaddus wezs, fawu fwehtu wakkaru jaw fagaidijis un pee duffas eegahjis pehz tam, kad tas kahdus 30 gaddus par mahzitaju un par prahwestu bijis, un jaw kahdus pahri gaddus fawu ammatu nolizzis, meerā dsihwoja. Prahwesta ammatā augsts K eiser s winna fruktis ar seltu gohda frustu puschoja. Winna dehls no 22 gaddeem, kas Tehrpatē studeerejā dakterā ammatā un ilgu laiku fūlms gulleja, 6 deenas pehz tehwa mīsfhanas tam paklat gahje to zessu, kuxu ohtru reis ne eesim, prohti zaur tumscheem nahwes wahrtēm, un tikke abbi, tehw̄s un dehls tai 5tā Webruari reisā semmes klehpī guldinati. Lai dufs nu tee faldi fawōs kambarōs lihds Jesus Kristus tohs abbūs atkal reisā pee muhschigas dsihwofhanas mohdinahs!

Iggauņu semme. Ka jaw gandrihs katrā leelā pilſatā atrohnahs bahrinu nammī, tā arri masā Weissensteines pilſatinā, Iggauņos preefsch 25 gaddeem tahdu bahriau nammū lihds ar skohlu eetaifija. Behrn Augusta mehnefi schee turreja tai bahrinu nammā gohda fw eh tkuš, ka tas jaw 25 gaddus pastahwejis. Taīs 25 gaddos effoh tur 20 meitenes un 74 puifcheni tikkuschi usnemti, no kurreem jaw, ka Wahzu Awises raksta, usaudseti, isskohleti un atlaisti 18 meitenes un 52 puifchi. Mihlestibas dahwanas effoh taīs 25 gaddos pee 2 tuhlest. rubeleem famestas. Jauks mihlestibas darbs!

E. J. S.

Kursemme. No Snikkeres. Sohlijam pehz kahdu laiku atkal finnu doht no tahn 4 mahsinahm, kas weenā reise dīmmuschas manna draudse, Snikkeres pagastā (flattees Nr. 1 f. g.)

Diwas no schahm nu gan nomirruschis, no katrā pahrina jaunaka, prohti ar wahrdū Marie Elwine un Dahrte. Birma 12, oħra 10 deenas wezza tappuse. Gefahkumā arridsan schee behrni, ka rakstiju, spirkti un wesseli bija, bet kad mahte patte, — ka to gan warram dohmaht, ne espehje wissus 4 behrnius papillam sihdiht, arridsan warribuht, ka jau daschu reisi noteek, tohs itt pareisi ne nosargajuse no aukstuma, tad schee diwi kruhschu fehrgā nomirruschi. Schehl jau bija gan wezzakeem, gan man pafcham, ka Deews tohs ne usturrejis wehl ilgaki, tā, ka wissi 4 buhtu us-auguschi leeli. Ak zik mums buhtu preeks bijis to redseht. Bet Deews finn labbaki isdarriht ne ka mehs nodohmajuschi. Lai tas schehligais debbesu tehw̄s nu tik palihdsetu wezzakeem tohs 2, ko lihds schim pee dsihwibas un wesselibas usturrejis, us-audfinaht winnam pa prahtam. Meitinas nu jaw 17 neddelas wezzas itt brangas un wesselas, gan puppi sihsh, gan arridsan ehd, jo mahteit ne buhtu sihdals deesgan, ka abbeem peetiku. Gan wezzakeem eefahkumā gruhti rahdijahs, ka tohs behrnius warrehs usturreht un usaudfinaht, gan tehw̄s ruhpedams ruhpejahs ko eegahdaht, bet schinni knappā laika skrohderitim mas darba, tad arri mas pelnu. Daschureis tohs eedrohjschidams fazija: Tas kas behrnus dewis, finnahs arridsan pats, behrnus usturreht! peeminneet tik Jesus wahrdus Matt. 6, 25—34. Un teefcham, tā ka Deews weenu-mehr fawu wahrdū peepildijis, tā to arridsan pee scheem behrneem pedsihwojam; jo dasch labs wezzakeem ka warredams jau palihdsejis un wehl wakkar deen atnahze man mihlestibas dahwanas, prohti 15 rubl. 10 kap. fudr., ko zitti tizzibas beedri Kauñas Gubernementi samettuschi un ar grahmatu man atlaiduschi, lai scho behrniu mahteit ee-

dohtu to mihestibas dahuwanu. Ak fur preeks bija ka nabbadsibai un truhkumam valihgs nahzis no Deewa, zaur tuwaku mihestibas. **Pateizu** taphz jums miheem tizzibas beedreem Raukas Gubernementi, gan no sawas pusses, gan scho wezzaku wahrdā. Bes behdahm tee nu warr Leeldeenas fwehtkus fagaidiht un knappu pawaffaras laiku pahrlaist, pateikdam Deewam par sawu leelu schehlastibu un peeluhgdam to mihtu debbefs tehuu, lai sawu fwehtibu parahda teem, kas no mihestibas dsichti, valihgu pasneeguschi nabbadsineem.

Fr. Bursh.

Bastendes jauna skohla.

12tā Webruari mums bija leela preeka deena, ko wehl muhsu behrnu-behrni, Deewu flavedami, peminnehs. Jo schi deenā Talses leelā draudse pirmo skohlas nammu eeswehtijam. Bastendes angsti zeenijams Leelskungs, ihstaits Stahtsrahts v. Hahn, scho skohlu eetaisfjis saweem Bastendes, Kahnu un Kaleschu laudim, un apleezinajis, ka winsch sawus laudis ar mihsigu tehuwa firdi apgahda. Senn gaddeem jau sawā firdi bij nessajis to kristigu pardohmu, zaur skohlas zelschanu saweem Bastendeneekeem to paschu labbumu apgahdaht, ko saweem Esferneekem jau daschu gaddu paprekh bij gahdajis. Slawehcts Deews, kas zeenigam Leelskungam schis muhsu deenās to spehku bij fwehtijis, scho teizamu darbu pehz sawas firds-wehleschanas, taggad tik lohfschi isdarriht! Nu skohlas namis gattaws, pat leelzella mallā, pee fmukkas behrsu-birses, leels un glihts ustaihts no ahrēpusses un eekschpusses, un pilnam apgahdahts. Ihpaschas istabas irr pui-scheem, ihpaschas mitahm, ihpaschas skohlmeisterim pascham. Skohlmeisteris, gohdigs jauns wihrs no Esseres pagasta, faimneeka dehls, labbi mahzits no gohdiga Esseres skohlmeistera Sternselda un pehdigā gaddā tam jau par valihgu, Kopsteins wahrdā, isgahjuschā neddelā jau bija pee mums atnahzis. Pats zeenigs Leelskungs gan lohti bij wehlejees pee skohlas eeswehtischanas pats bnht klah, bet par seemu Jelgawā dsibwodams, un ne warrejis pee mums atbraukt, sawam snohtam, Talses zeenigam pilskungam bij uswehlejis, winna weetā buht. Draudses mahzitajs, teefas wihri,

pagasta preekschneeki, basnizas pehrminderi un leel draudse un kahdi 50 skohlas behrni bij fanahkus skohlas istabā, kas ar saltumeem kohfschi bij ispusch kota; zeenigs pilskungs ihfs, bet labbōs un derri gōs wahrdōs, dsimtefunga weetā draudsi usrunna ja, peeminnedams, ka lai ar preeku un pateizib ušnemmi scho skohlu, kas nu ar Deewa valihgu ustaisita. Zeenigs leelskungs laipnigi laudim, ihpaschi gohdigeem faimneekem, zaur zeeniga pilskunga mutti likke pateikt par winnu valihdsibu pa namma zelschanas, wissus skubbinadams, lai nu ar scho skohlu peekohpj un augligu darra zaur to, ti sawus behrnus labprahrt un pastahwigi skohla fulta. — Nu ar wissu draudsi nodseedajam jauni dseefmu-grahm. 503 scho dseefmu. Tad draudses mahzitajs sawu runnu us wisseem draudses lohzelkem runnaja par ta Kunga wahrdem Matt. 18, 15 „Kas weenu tahdu behrnu usnemmi manni wahrdā, tas usnemmi manni,“ — gohdām minnedams zeenigo Leelskungu, kas scho wahrdū pilnam apzerrejis scho skohlu zeldams sawu lauschu behi neem par labbu. Laudis skubbinaja, lai allast no firds par to pateiz, lai nu labprahrt sawus behnus fuhta un peetur skohla, un lai tohs peetur wissa gudribā, ko skohla mahzihs, ihpaschi Deewa atfihschana, gohdigā firdi un Deewabihjschana wahrdōs un darbōs peenemtees, lai arr no winneem sawā laikā warretu teikt, ka fwehtais Palwils raksta us Reemereem, 16, 19: „Jo juhi paklausishana irr ispandejusees pee wisseem tapehz arr pahr jums preezajohs,“ un tapeh lai nekad ne peemirst, ka schis pats Deewa-wihrtai paschā weetā tahtaki falka: „Bet es gribbu ka juhs effet gudri us to labbu, bet nepratigi us to launu.“ Beidsoht skohlmeisteri apfweizinaja, tam fwehtibu no Deewa isluhgdamoedskhwoschana un ammatā, draudsi skubbinaja mihtu usnemt, un behrneem ni wehl itt ihpaschi paklausibu prett to paschu peekohdinaja. Tad skohlmeisteris, no mahzitaja paslubbinahts draudiuhdse, ka lai to mihi usnemmi, ka brahi un mahfas eeksch ta Kunga, fohtidamees, ka winsd ar ta Kunga valihgu, winau behrneem gribbofbuht ustizzigs skohlmeisteris, kas pats eeksch Deewabihjschana no wissa spehka wissas mahzibai 8

behrnus gribboht skubbinah. Tad nu wehl mahzitajs Deewaluhschanā wissu scho leetu Deewam pawehlejis, ar fwehto luhgschanu beidse un draudsi ar fwehtischanas wahrdeem atlaide. Isseijoht, draudse wehl Deewam par flawu nodseedaja 250to ds. no jaunas dseesmu-grahmatas. Tā scho, muhsu behrnu-behrneem peeminnejamu deeninu pawaddejam, Deewu flawedami par wissu labbu un augstī zeenijamam Pastendes Leelkungam sirds-pateizibū nodohdami par winna schehligu un labba prahru, par wissu, ko faweeem laudim labbu darrijis. Wehl laudis no schehliga Leelkunga pat skohlas nammā ar ehdeenu un dsehreenu tappe meloti, tā kā tik wehlā walkarā mihlo skohlas nammū preezigi un pateizigi astahjuschi.

Tā lai nu Deews tas Wissuaugstakais, muhsu mihlo Pastendes skohlu laiku-laikos fwehti baggati un laipnigi un dohd mums redseht, kā muhsu leelā draudsē drihs arr wehl zittos pagastos skohlas zeltohs. Amen.

J. H. Tiling,
Talces mahzitajs.

Ugguns - ratti.

Drihs arri pee mums dabbusim redseht ugguns-rattus fkeenam kā ar wehja spahrneem. Zik brihnischki un warreni, dohmaju pee fewis, irr Deewa liskumi eekfch dabbas leetahm. Kahds maktigs gars isschaujahs no ugguns kā paschu smaggu nasti tas spehj wilkt us preekschu kā spalwu. Un to mehr naw ko brihnotees prett to warrenu garru, kas audsina un wadda Deewa behrnu tai walsti kur tam tahds palihgs dsimmis no ta ugguns tahs mihlestibas, ar ko Deews mihlo. Sinnams, kā breesmās un poftā warr gahstees, kad prahrtigi ne walka garru brauzoht pa dselsu zeltu. Un kas noteek teem, kas tizzigi ne laujahs fwehtam Garram, bet to tihschi apbehdina? Ja muhsu Deews prettineekeem irr aprihjams ugguns, tad nu dedfigi jaluhds: Ne atuemm Lawu Garru no mums! Kn-m.

Wehl jauna ūna.

Wormse. Ta Luttera gohda-stabba Kummifione raksta, kā, — kad norehkina wiffas kostes, kas lihds schim bijuschi, — ta nu 68 tuhfs. 875 dahldexus effoht sadabbujuſe. No Wahz-

semmes ween fanahkuschi 58 tuhfs. 627 gulshi, — 10 tuhfs. 802 gulshi no Kreewussemmes. No itt wissahm semmehm, kur tik Ewangeliu tizzigi mahjo, kahdas dahwanas nahkuschi. Tā tad wissi atsifht ar pateizibu, kahds gohda wihrs Lutters bijis.

S-3.

Par Leeldeenas fwehtkeem.

Ka Leeldeenas fwehtkōs ikgaddus Kristus augscham zelschanu no mirroneem peeminnam, to katrs lassitajs gan jaw finnahs, un kā Leeldeenas fwehtki ne ikgaddus weenadā laikā eekfriht, to katris, kas kalenderi un apkerschanu turr, arri finnahs un schi gadda kalenderi labbi eeskattijees eefschā eefaukfees: „Schogadd Leeldeena par jauneem Surgeem friht, tas naw fenn redsehts!“ Un redsi, winnam irr tāpat taifniba, ka kad tu teiktu, schogadd raksta 1859tu gaddu pehz Kristus dsimfchanas, un weens gads tik truhfs no 1860 gaddeem. Taggad irr jaw 68 gaddi, kamehr Leeldeena naw schi laikā, prohti 12 tā Aprili bijusi, un atkal aistezzehs 152 gaddi (lai aprehkina taws dehls, ja tas skohla bijis, zif tad tai gadda-rakstis pehz Kristus dsimfchanas) lihds Leeldeena tāi paschā deenā, ka scho-gadd eektrittihs. To finnams ne tu, neds es, neds arri taws dehls peeredsehs, bet tikkai muhsu behrnu-behyni fagaadihs, un gohda tehwa-tehwus peeminnedami Leeldeenas fwehtkus Deewam pateikdamino swinnehs dseedadami: „Tām Leelasdeenas jehrinam Mehs flawes-dseesmu nodseedam, Kas muhs no waideem atpestijs, zaur nahwes juhru pahrwaddijs“ rc.

E. F. S.

Leeldeena.

1.

Klau semme tribz! — Kahds trobfsu's zellahs?
Tas akmins nohst — no kappa wellahs!!
Jau rihtā agr', — tik gaifma aufa,
Nahf engelis — un sehg'li laufa!

2.

Tee farra-wihr, — kas deen' un nafti
Pee kappa lukt' — par stipru walti,
Tee tribz un drebb, — pee fruktim fitte,
Kā sibbinsperte — tee semmē kritte.

3.

Bet Maria, — jaw klaht pee kappa,
No engeleem — apfweilta tappa.
Tee rabda tai — fa almins wehlees,
„**Tas krustā fīsts** — irr augfham zehlees!!”

4.

Ar bailehm behg, — birst affarinas!
Un ne warr prast — til leelas finnas!
Bet Jesus pats — präfs: „Kapehz raudi?
Es eßmu dñihws!“ — Schö preeku bandi!

5.

Tà brahli! mums — Bischaff aff'ras flauzibhs,
Kad muhfu firds — To apkampt trauzibhs.
Schis nahwes Kungs — tur Deewa preefschā
Muhs preezinahs, — tur waddibhs eelfchā.

6.

Tad Jesu tizz', — kas kappa dewees
Par muhfu grehk; — bet augfham zehlees!
Ar Kristu zeefch, — ar Jesu mirst, —
Tas tem pazels — tur sawā walsti.

M. R.

• Tà eet gan!

Pagasts wehl muhfu deenās
Netai flohlu laudis zeenahs,
Jo tee flohlu ne paftsh,
Ne finn, ko schi gribb tad ihā;
Tandehl flohla reebj teem gan!
Tà tà waina! — tizzeet man!

- 1) Prahwa flohla eerikteta,
Ehka balti nowitteta,
Kreetnis flohlmasters tur gaida,
Lai til behrnus flohla raida; —
Ruhme labba behrnineem,
Bet maß fehd pee galdeem!
- 2) „Kam ta waina?“ dasch gan präffibhs,
Un ais ausim dohmigs kassibhs,
„Ka til mas us flohlu raida,
Schöhlmeisters tur welti gaida.“
„Eij pee laudim — apfsehdees,
Un no winneem noklausées!“
- 3) Dasch teiz: „Mums irr flohla tablu
Slommigs dehls — nu eeschu sahlu“ —
„Lai wehl schoseem paleek mahjās,
Mannam Jahnim wahjas sahjas!“
Schä un tà tee isrunnahs,
Schöhlä raidiht aissbildahs.

4) „Pawalgs maß un maiße plahno,
Schöcheks naw un — schöldra drabna,
Kà lai flohla es gan fuhtu,
Man un behrneem irr par gruhtu!
Zittu gaddu raidischu
Drehbes — maist gahdaschu.“

5) „Ihsas deenas!“ lai wehl gaida
Garra Juhe arr ne raida
Sawu leeko Prizzi — Janni. —
Tandehl uspafeet til manni? —
Kad buhs deenas garrafas,
Buhs jo garras mahzibas!“

6) „Dehls wehl maß, ko tadtu krippi
Schöhlä laidihs“ — atteiz struppi, —
„Lai wehl schoseem paleek mahjās,
Lihds jo stingras paliks sahjas;
Tami wehl laika mahzitees,
Schöhlas fmakku apohstees!“

7) Un ja preefschueks mahsi baida,
Tandehl fa ne flohla raida:
„Dohschu strahpi teefas deenā!“
Atribl: „Nebba eßmu weena,
Dauds ir zitti ne fuhta
Sawus behrnuus flohlinā.“

8) „Schöhlä aukstas, kà to isturrehs,
Un kas mahjās krabni kurrehs?
Kas peeneffibhs uhdentinu
Un kas lohpus kohps bes winnu?
Zittu gaddu, lai tad eet!“
Atnahf gads — tāpat schee dseed.

9) Woi tad mums irr labba flohla,
Ko tur mahza? Ko tur sohla?
Tik ar Bißbeli ween mohza,
Wahzu mehli ne mas lohza;
Lahda flohla ne tik man,
Ko lihds behrnu fuhiht gan?!”

10) Schä un tà wehl dauds aissbildahs,
Aplam runna — mahjās fildahs;
Tà dasch behrneem laiku wadda;
Ahtri aisskrecu gads rebz gadda:
Tukfcha paleek flohlinā,
Tukfcha behrneem galwina!

G. G. S.

B r i h w - d r i k k e h t.

A w i s c h u

peelikkums.

Missiones

Nr. 8.

S i n n a s.

1859.

XVIII. Par Deewa walstibn pagannu starpa.

7. Pakkal-India.

(4)

Matt. 11. 45. No-eita un atfalteet. — Ko juhs dsir-dat un redsat. Tee akli reds, tee tifli eet, tee spitaligi tohy schkibsti, tee kurli dsird, tee mirroni zellabs augscham, un teem nabbageem tas preezas wahrsd tohy mahzihits.

Juhs sinneet mihlee laffitaji, ka muhsu Kungs un Pestitajs, Yahna mahzelkeem ar scheem wahrdeem atbildeja kad tee to praffija: woi tu tas effi, kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaidiht. Tas Kungs norahdiya us faweeem augsteem mihlestibas un spehzibas darbeem, ar scheem winsch pats par fewi leezibu dewe, ka winsch teefcham tas es-foht, kam bij nahkt pafaule, prohti tas Pestitajs no Deewa suhtichts tai grehzigai pafaulei par glahbschanu. Kad tas Kungs muhsu meesâ buhdams schinni pafaule meejas azzim redsams, tad schee peeminneti brihnuma darbi, kas meejas azzim bij redsami, wianam bij par leezibu; kad tas Kungs pehj sawas debbes braukschanas fwehtâ Garrâ eeksch sawas draudses dsihwo, tad winsch dabbu arri garrigu leezibu, prohti tohs jo augstus brihnuma darbus, ko winsch pee zilwelku atgreeschanahs no grehkeem padarra. Tahdus Kunga Jesus brihnuma darbus ikkatram zilwekam, kas tizz eeksch Wiina, buhs pscham pee fawas dwehseles peedishwoht t. i. mums tizzigeem buhs pee fewis atficht, ka tas Kungs zaur faweeem wahrdeem fwehteem un zaur fawu fw. Garru muhs isglahbj no grehku tumfibas, no grehku fuhtribas, no grehku ne-atjehdsibas, no grehku apgahnishanas, no grehku meega un nahwes —

un mums nabbaga pasudduscheem grehzineckeem to preezas wahrdi fluddina, ka preezigi fajuhtam, ka eeksch wiina mums irr gaischums, spehks, runna un atmanna un piñiga dsihwochana. Mihihee draugi, fwehtigs tas zilweks, kas tizzoh eeksch Jesus Kristus wissu to pats pee fawas firds irr fajut-tis. Bet dauds irr, kas kristigâ draudse un kristigâ mahzibâ usauguschi, to tik labbi ne proht atficht tadehk, ka lehnitinam tas Kungs schohs brihnuma darbus pee winnu dwehselehm strahda. Zittadi pee teem nabbaga paganeem; pee scheem irr wissai beesu tumfiba un nahwes ehna. Kad nu te Kristus gaischums atspihd, Kristus spehks parahdahs, tad tas gan irr par brihnumu preeksch muhsu azzim un tadehk mums par jo stipru leezibu, ka teefcham tas Kungs Jesus tas tauschu Pestitajs. Tee missiones stahsti wissi, kas rahda to paganu atgreeschanahs pee Kristu, mums tadehk par jo derrigu apstiprinachanu muhsu tizzibas. Tee missiones-stahsti wissi mums ar ta Kunga wahrdeem nosauz: No-eita un atfalteet, ko juhs redset un dsirdeet, prohti Jesus Kristus irr tas Pestitajs, kas wissus laudis, wissus grehzinekus, tohs paganus tapat ka tewi un manni gribb isglahbt no grehku pasuschanas un auest pee fwehtas un taifnas, pee muhschigas dsihwochanas. To mihihee laffitaji, jums arri schee stahsti peesauz, ko taggad jums preekschâ zellam.

No Pakkal-Indias paganu tautahm mums wehl atleekahs Siameeschi, Anameeschi un Malaijeeeschi. Lai apluhkojam, ka arri pee schahm tautahm tas Kungs sawu pestischanas spehku fahjis parahdiht.

Siam a tapat ka Birmana irr leela un stipra walsts, ko paschi Siameeschi gan fauz par Muan-Tai, t. i. to brihw-lauschu semme; bet ihpaschi schin-

nî semmê teem laudim brihwestibas naw nekahdas; jo winnu waldineeks jeb Keisers bes nekahdeem liffumeem walda par faweeem pawalstneeleem, schim ween peederr winnu dsihwiba un wissu winnu manta, schim weenam wissi ikkatra gaddâ pa fescheem mehnescuem strahda bes algas, ne usturru no winnu dabbijoht. Schi semme, ka jaw eepreckschâ peeminnejam, issteepjahs pa abbejahm Menaëmes uppes pufschem, 25 juhdses plattumâ, 200 juhdses garrumâ; augsti kalni stahw pa kreis un pa labbu rohku schi semmi no Birmanes un no Anames schkirdami. Ta leekna starp scheem kalneem, kurrâ pa widdu Menaëmes leel-uppe tekk, ween irr strahdajama semme, zaur schahm uppes pluhdeem par brihnum augliga; tee kalni un yakalni irr meschu un kruhmu, un tadehk arri niknu swehru pilni. To dsihwotaju irr 5 milj. ne wairak. Siameeschi gan druzin rahmaki un gohdigaki par Birmanescheem, bet tikpat lepni un garrigu leetu nebehneezi, winneem arri ta patte Buddas-tizziba. Dauds to Kineseru starp winneem apmettusches. Bezzöös laiköös Portugischi, pehz Sprantschi, taggad Calenderxi wissuwairak andeles pehz atnahk. Tas leelakais pilssahs schi semme irr Banköke, kahdas 5 juhdses no Benäemes uppes istekumeem, kahdâ uppes fallâ ustaifita, kas krusta krusteem isgrahweta, ta ka ikkatriai ekai wissapfahrt uhdens; zittas ekas arri ustaifitas us leellem plohsistem, un tohs schurp-turp, kur gribb, peelaisch. Leitan nu 1828ta gaddâ Gislaw, tas missionars, ko jaw no muhsu stahsteem par Kinas semmi pasihsteet, atnahze un trihs gaddus valiske. Winsch pats par sawu dsihwoschanu rakstija ta: No yirma galla, kad schurp atnahjam, muhsu atnahfschana teem laudim wissnotak bij bafliga. Jo no sawahm fw. grahmatahm Siameeschi labbi finnaja, ka tur effoht rakstichts: nahfschoht tas laiks, kad swescha tizziba, no wakkara pusses atnahkdamo to Buddas-tizzibu isnihzinaschoht. Un kad nu Calenderxi no wakkarpusses nahkdami un zittai wehl ne pasihstamai tizzibai peederrigi, Birmaneschus kaxxâ bij uswarrejusch, tee Birmaneschus sawâ prahâ ta speede, ka Calenderxi tizziba arri pee winneem pascheem tahdu spehku parahdichoht. Tomehr ar laiku tahs bailes mittejahs; het peepesch no jauna faschuttinaja kauschu galwas,

kad zittas grahmatinas, Birmaneschu wallodâ n Jodsona missionara farakstitas, Banköke atnahz Schinnis grahmatinas Jodsons mahza, ka Ewan geliuma tizziba itt ahtri wissas paganu mahnu tizibas uswarreschoht. Tadehk Siameeschi bes mi tefchanas no mums waizaja, kad buhschoht schi laiks. No swehtheem raksteem tahs weetas, ar fur rahm apleezinajam, ka gallâ pateesi Kristus Ewan geliumam buhs ta wirfrohka, Birmaneschu itt mi tefas pahrluhkoja un par tahm gudroja un rehahds tahs nehmahs pahrluezinah. Arri pasch Keisera pilli Deews palihdsjea, ka atraddu atwehtas durwis un ausis, tapat arri semmakas buhdi nás.

(Turplikam beigums.)

Kreewu kaxxa fuggu matrohfschi Egip̄tes semmē.

Tannis gaddos, kad muhsu juhras Gouvermentu, Widsemmes, Kursemmes un Iggauun semmes nekrushchus gandrihs wissus aissuhtija un Kronstatti par matrohscuem un kaxxa fuggu saldotem, daschs tehws, dascha mahte warribuht pasch pirmo reisi wehl sawu behrnu ar winna meesu un dweheli buhs pawehlejis it no firds ta stipra, schel ligia Deewa rohkahm, lai us juhras to pasarga un paglabba, un daschs no scheem mahtes behroneetad ween, kad tam juhras breefmas un bailes h Jareds, itt skaidri buhs atsinnis, zik augsta dahrg manta ta tizziba eeksch To, kas wehju un juh apfauz, zik mihti japatetiz te em, kas schahs matas kambaru — Bihbeli — teem dewuschi libo zik japatetiz te em, kas par to gahdajusch, ka pofchâs tahtâs semmés ne truhkst Deewa rammi, fu ar Deewa swehtheem wahrdeem un Sakramentehei few paschus warr ustaifit us sawu wisswehtat tizzibu. Lihds ar winneem juhs arri lassitaji milie, Deewam pateikfeet, kad lassifeet, ka Egip̄te semmē leelâ pilssata Aleksandriâ, kuras ohstâ laidis no wissahm mallu mallahm sanahk andeles dehk, ohtra desmitâ swehdeenâ pehz waffaru swehku atswehtes 1857ta gaddâ Lutteru mahzitaj Sior fauzams, ko Bruhschu wissaugstaka basnzas teesa tur aissstellejusi, paschu pirmu reisi Luttereem spreddiki teizis par to Ewangeliumu, kas we-

sus aizina us tahm kahsahn, ko tas Kehnisch fa-wam deblam fataisja, un ka tur nu ik fwehtdeenas un us fwehtkeem Lutterem fluddina Deewa wahrdus. Masa nu gan wehl schi draudsite, bet mehs stipri tizzam ka pee winnas tapat ka pee pirmas draudses Jerusalemē tas Kungs peeliks ikdeenas, kas paleek fwehtigi. Itt ka Jerusalemē pirmā waf-faras fwehtku deenā Perseri, Mederi, Glamitxi, Kreeteri un Araberi Deewa leelus darbus isrunnatū dsirdeja sawā paschā mehlē, ta Aleksandriā Schweizeri, Italjeeneri, Sprantschi, Pohli, Sweedri un wifswairak Wahzeeschi gribb dsirdeht Deewa wahrdus, ikweens sawā wallodā, kurrā tas peedimmis, un mahzitajam tadeht ik fwehtdeenas preefch jaturr Wahzu Deewa wahrdi un tad wehl Sprantschu Deewa wahrdi, — jo Spranziski gandrihs wissi tee fwechneeki proht.

Schinni draudsite un schinni basnizinā, kur kah-deem 60 klausitajeem ween ruhns, pirmee Deewagaldecki bij Nowembera mehnesi 1857tā gaddā Kreenwū karra kuggu matrohschi. Mahzitajs to fwehtdeenu pirmo reisi Sprantschu Deewa wahrdus bij turrejis un pehz nobeigteem Deewa wahrdeem tee matrohschi pee winnu peegabje, tam stahstija, ka effoht Lutteri no juhras Gubernementehm, ka wessels gads woi wairak jau, kamehr now bijuschii pee Deewagalda, ka dsirdejuschi, wifsch tur-roht Wahzu Deewa wahrdus arri, un to luhdse, lai schohs peenemm pee Wahzu Deewagalda. Mahzitajs preezigs paklausija un likke lai nahk pirmdeen pee galda, pulksten desmitos no rihta. Sanahze tad nu pirmdeenu 60 plezzigi wihri, stalti augumā, fahrteem no faules apspeesteem waigeem, spohschā, glītā mundeerinā, un mahzitaju luhdse, lai tohs schodeen nemmoht pee biktis ween, bet riht' wehl pee Deewagalda, ka teem buhtu wallas fataisitees pareissi us to fwehtu zellu. Pee biktis wissi usklau-sijahs ar jo fwehtu bihjašchanu un apdohmu. Bet kad wissi jau ne pratte skaidri Wahziski, tad pehz biktis mahzitaju luhdse, lai effoht tahds schehligs, un lai teem laijoht pehz pufdeenas atkal sanahkt Deewa nammā, un tur sawā tehwu-tehwu wallodā dseedah, noskaitiht pahtarus un klausih no Bih-beles preefchā laffitus Deewa wahrdus. Mahzitajs labprahrt paklausija un preeks tam bij, ka pehz

pufdeenas tik mihligi un jauki dseedaja, zellōs no-mettusches sawus pahtarus skaitija, us teem preefchā laffiteem Deewa wahrdeem tik mānnigī klausija un ar nodseedatu dseefmu nobeidse to fwehtu darbu. Ohtredeen preefch fwehta walkar-ehdeena atkal no-dseedaja dseefmu, mahzitajs us teem runnaja Wahziski, un kas kreetni mahzeja Wahziski, teem zitteem tulkoja mahzitaja wahrdus. Ta Kunga dahrgas meefas un affinis tee baudija tā, ka gan bij red-sams tee jau daschu labbu reisi itt no firds effoht dseedajuschi: „Dohd man Jesus palihdsibu, ka es Tawu mihlestibu, Tawu affini un meesu baudu ne us bahrgu teesu. Gijoht man pee Deewagalda, fwehts Gars lai man firdi walda, ka es staigadams pateesi paleeku par debbses weesi.“ — Atlaisti un noswehtiti tee mahzitajam nobutschoja rohku un kad schis tohs 18 rubelus, ko tam gribbeja eedoht, ne nehme pretti, tad to naudu par mihlestibas dahanu Lutteru draudsei Aleksandriā tam eedewe rohkā.

Nu laffitaji mihlee, woi firds jums ne prezajahs par scheem fawem tizibas brahleem, woi ne-pateikfeet no firds tam Kungam, kas dohd to wahrdi ar leelu preezas fluddinataju pulku, woi ne luhgfeet Deewu, lai ar sawu labbumu atspirdina wiffas Lutteru draudses un lai dohd roliht weenu schehligu leetu, ka Aleksandrias masa draudsite warrdschwoht eelsch Winnia eemantojamas teesas.

B....t.

Tas Kungs pasarga, kas winnam ustizzahs.

Kad 1820tā gaddā pirmo reisi missionari nahze leelā Madagaskarae fallā, kas stahw us Amrikas rihtapussi, starv 4 milj. to fallas lauschu tikkai diwi bij, kas mahzijs Ahbezi. Tee missionari et-taisija skohlu; bet tee pagani tik mas patikschanas turreja pee schahs lectas, ka tikkai trihs nahze schai skohlā. Ar laiku tomehr manija, zif labba un derriga leeta skohla effoht, un jau 1845tā gaddā lihds 20 tuhkf. Iaudis tai fallā bija, kas fw. rakstus warreja laffih. To wesselu Bihbeli pahtulkoja Madagasseeschu wallodā, Londones leela Bih-beles heedriba preefch tam to papihru dahuja, ka lai ikkats no scheem fallas laudim dabbutu sawā wallodā Deewa wahrdus laffih.

Kahdā mallā zehlahs dumpis, un to pahrwaldiht
Kehninenē turp nosuhtijsa stipru karra - spehku.
Pirms nu fhis dewahs us zellu, Kehninsch pawehleja
to leelako deewekli no fawa namma isnest un wiffus
karra wihrus ar fwehtu uhdeni apflazzinah, kurrā
ta deewekla bildi bij eemehrkuſchi. Starp scheem
karra wihereem bij 300, kas kristigu tizzibū bij pee-
nehmuſchi. Kad ſchee dabbuja dſirdeht, ka to dee-
wekli ar leelu gohdu gribboht nest zaur wiffahm
karra wihrū rindahm, winni palikke dohmigi un
farunnajahs, ko lai darroht. To kristigu karra
wihrū wirfneeks fawus tizzibas beedrus fa-aizinaje
kohvā. Wiffi 300 mahzeja laſſiht un iſklatrs pee
feewis turrieja kahdu gabbalu no fw. raksteem. Wiffi
ſpreede, ja winni ne buhſchoht peeluhgt-to deewekli,
tad winnus turreſchoht par to dumpineeku beedreem.
Zitti gan fazija, ka effoht nesaprattigi wahji lau-
dis, Deewā winneem gan peedohſchoht, jebſchu
winni to deewekli peeluhgſchoht. Zitti atkal pee-
minneja, ka winneem effoht feewa un behrni; tad
winnus nokaufſchoht, tad winnu feewas buhſchoht
atraitnes un winnu behrni par bahrineem.

Winnu wirfneeks fawem beedreem likke isrun-
natees, tad winsch fawu jaunu Testamenti iſwilke
no kſchais un usſchkihris Matt. 10, 37—39 laſ-
ſija: Kas fawu tehwu un mahti wairak mihlo nekā
manni, tas mannis ne irr wehrt, un kas fawu
dehlu jeb meita wairak mihlo nekā manni, tas man-
nis ne irr wehrt. Un kas fawu kruſtu us ſewi
ne nemm un man ne eet pakſat, tas mannis ne irr
wehrt. Kas fawu dſihwibū atrohn, tam ta ſud-
dihs, un kam fawa dſihwiba mannis dehſ ſuhd, tas
to atraddihs." — Vehz tam wiffi zellō apmettu-
ſchees Deewā luhdse, ka tas winnus us to kahrdi-
naſchanas deenu gribboht ſtiprinaht, un zits zittam
apfohlilahs, ka gribboht ustizzigi turretees pee fa-
was apnemſchanas. Bet weens no ſcheem wihereem
bij pahrdewejs un aigahje pee to leelako wirfneeku
fazzidams, tee 300 tizzigee effoht apnehmufſchees,
tam deeweklim gohdu ne doht.

Sgis nu likke to kristigu wirfneeku atſaukt un
tas drohſchā prahā iſteize, ka labbaſ gribboht tuh-

liht us weetas mirt, nekā to dſihwu Deewu, ki
atſinnis, aileegt. Tad nu tas leelakais wirfneeks
pawehleja, lai tee 300 kristiti ne effoht klahi
kad to deewekli isneffischoht, gan tas pats pee wi-
neem atreebſchotees. Pa tam tas karra ſpehks hi-
wu klahi nahez tai weetai, kur tee dumpineeki bij
apmettuſchees. Ta weeta bij lohti apſtiprinata un
waijadjeſa starp diweem augſteem kalneem zaurliſt.
Teem 300 kristiteem nu pawehleja pirmeem zauri et-
bet Deewā tas Rungs tā likke notikt, ka to dumpi-
neeku bultas winnus ne ailehyme. Kad faule no-
reeteja, wiffam karra ſpehks bij jagreſchahs ab-
pakſat. Nu pahrſkaitija tohs karra wihrus. Mo-
teem 300 kristiteem ne truhke neweens weenigs; no ga-
winnu paganu beedreem leels pulks bij nomaitahta.
Tee zitti karra wihi prafija, ka winni effoht iſ-
glahbuschees un kas ta par grahmata effoht, ko po-
feewis turroht kabbatā. Ta irr ta jauna Testamen-
tes grahmata, ko ſkohla effoht mahzijuschees; be-
ne ſchi grahmata winnus effoht iſglahbusi, bet tal
dſihwais Deewā, kam winni kalpojoht.

Tee zitti nu luhdse, lai winnus arri mahzohai
laſſiht, un pirms wehl tas karra ſpehks atgrecſchaz
us mahjahm, wairak ne ka 100 wihi peeteizahjab
pee kristigas tizzibas.

Eſſi uſtizzigs fawam Deewam, tad winsch tem-
aileſtahwehs. Gr. m. tee mi wi

Jauna grahmata.

Nupat palikke gattaws un buhs wiffas grahmata
bohtes Jelgawā, Rihgā un Leepajā, ka at-
Jelgawā C. Sillaſa prezzes-bohte, Leelajā cel
netahk no Dohbeles wahrteem dabbujams:

Leijas zeema mahzitajs un winna draugus
pee baſnizteeſas. Jaufks ſtahfts, tautas bra-
teem par laika kawekli un mahzibū, is Wahzu walwa-
lidas no C. Stahlberg. Snifki 56 lappu puuſta-
fes. Makſa 15 kap. f.

Skaidrakas finnas par ſcho grahmata dohs ſan-
laika Latweefchu draugu beedriba. S.-d.

Si n n a.

No ſids vateizam par tahm miheſtibas dahwanahm, kas preeſch tizzibas beedreem **Niht-Sibiria** pee mu-
atſuhtitas no Rihgas pilſata **Gertruhdes** draudſes, prohti: 25 rubl. no zeen. liggeru-ainmata, no I-
5 rubl.; no S... 3 rubl. un tad 50. 50. 25. 25. 15. 15 kap.; pawiffam 35 rubl. 5 kap. S.-d.

Brih w d r i k k e h t.
No juhrmallas-gubernements augtas waldfchanas pusses: Collegienrat G. Blaſeſe, Censor. Jelgawā, tad .14 Aprili, 1859.
No. 61.